

وضعیت حقوق بشر در ایران

مرور سال میلادی ۲۰۱۸

AMNESTY
INTERNATIONAL

عفو بین‌الملل جنبشی جهانی با بیش از هفت میلیون عضو است.

تلاش این سازمان رسیدن به جهانی است که در آن همه انسان‌ها از حقوق بشر برخوردار باشند.

چشم انداز ما بهره‌مندی یکایک انسان‌ها از کلیه حقوقی است که در بیانیه جهانی حقوق بشر و سایر استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر به رسمیت شناخته شده‌اند.

ما به هیچ دولت، ایدئولوژی سیاسی، مذهبی یا منافع اقتصادی وابسته نیستیم و عمده بودجه خود را از طریق حق عضویت و کمک‌های مردمی تامین می‌کنیم.

تصویر جلد:
تجمع اعتراضی خانواده‌های کارگران اعتصابی فولاد در اهواز
در دسامبر ۲۰۱۸ (آذر ۱۳۹۷)
© Iranian Labour News Agency

به جز مواردی که به طور مشخص ذکر شده باشند، متن این گزارش تحت قوانین «Creative Commons» (ارجاع، مقصد غیرتجاری، بدون اشتقاق، بین‌المللی، نسخه ۴.۰) قرار دارد
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode>
برای اطلاعات بیشتر لطفاً به صفحه مجوزها در وبسایت ما رجوع کنید:
www.amnesty.org
جایی که بخشی اعم از متن یا عکس به یک صاحب حقوق متفاوت از سازمان عفو بین‌الملل نسبت داده شده باشد، آن بخش دیگر تحت قوانین «Creative Commons» قرار نمی‌گیرد.
این گزارش اولین بار در سال ۲۰۱۹ توسط عفو بین‌الملل با مسئولیت محدود، به آدرس ساختمان پیتربنسن، شماره یک خیابان ایستن، لندن، کدپستی WC1X 0DW بریتانیا منتشر شد.

شماره ایندکس: MDE 13/9900/2019

زبان متن اصلی: انگلیسی

AMNESTY
INTERNATIONAL

فهرست

۴	خلاصه
۴	پیشینه
۴	آزادی بیان، انجمن‌ها و اجتماعات
۵	استفاده بیش از حد از نیروی قهری
۵	بازداشت و حبسهای خودسرانه
۶	سرکوب رسانه‌ها
۶	ادامه بازداشت خانگی سران معترض به انتخابات سال ۱۳۸۸
۶	شکنجه و سایر رفتارهای بیرحمانه
۷	آزادی مذهب و عقیده
۸	تبعیض علیه زنان و دختران
۹	تبعیض علیه اقلیتهای اتنیکی
۱۰	حقوق کارگران
۱۰	مجازات اعدام

خلاصه

در سال ۲۰۱۸ وضعیت حقوق بشر در ایران به شدت رو به وخامت رفت. مقامات ایران حق افراد برای برخورداری از آزادی بیان، تشکل و تجمعات مسالمت‌آمیز و نیز آزادی مذهب و عقیده را زیر پا گذاشتند و تعداد کثیری از منتقدان و دگراندیشان را به زندان انداختند. محاکمات به صورت نظام‌یافته غیرمنصفانه بودند. شکنجه و سایر رفتارهای بی‌رحمانه به طور گسترده اعمال شد و عاملان و آمران از مجازات مصون ماندند. شلاق، قطع عضو و سایر مجازات‌های بیرحمانه، غیرانسانی و ترذیلی به اجرا گذاشته شد. مقامات مرتکب تبعیض و خشونت گسترده بر پایه جنسیت، نظرات سیاسی، اعتقادات مذهبی، قومیت، گرایش جنسی، هویت جنسیتی و معلولیت شدند. تعداد بالایی اعدام شدند و هزاران تن در صف اعدام باقی ماندند. برخی از اعدام‌ها در ملاء عام اجرا شد. در میان اعدام‌شدگان افرادی بودند که در زمان وقوع جرم، سن آنان کمتر از ۱۸ سال بوده است.

پیشینه

در ماه مارس (فروردین ۱۳۹۷) شورای حقوق بشر سازمان ملل ماموریت گزارشگر ویژه سازمان ملل درباره وضعیت حقوق بشر در ایران را تمدید کرد.

در ماه اوت (مرداد ۱۳۹۷) گزارشگر ویژه سازمان ملل در امور تاثیر منفی اقدامات قهرآمیز یکجانبه بر بهره‌مندی از حقوق بشر برقراری دوباره تحریم‌ها توسط آمریکا و خروج آن کشور از توافق هسته‌ای را مورد انتقاد قرار داد. وی عنوان نمود که تحریم‌های بین‌المللی باید قانونی و متناسب با وضعیت باشند و نباید به حقوق بشر شهروندان عادی آسیب برساند. وی نوشت: «این تحریم‌های غیرمنصفانه و آسیب‌زا، در حال ویران کردن اقتصاد و پول ملی ایران هستند و میلیون‌ها نفر را به فقر می‌کشانند.» او هشدار داد که این شرایط «می‌تواند به نایاب شدن دارو و مرگ‌های خاموش در بیمارستان‌ها منتهی شود.»

در طول سال، درگیری در مرزهای ایران هم چنان ادامه داشت و در جریان آن ده‌ها تن از مرزبانان به دست گروه‌های مسلح کشته شدند.

ایران با انجام عملیات نظامی به حمایت نیروهای دولتی در جنگ سوریه رفت و از خاک آن کشور به سمت اسراییل موشک پرتاب کرد.

آزادی بیان، انجمن‌ها و اجتماعات

در سال میلادی که گذشت مقامات ایران بیش از پیش حق آزادی بیان، تشکل انجمن و تجمعات صلح‌آمیز را سرکوب کردند و صدها تن را با اتهامات بی‌اساس تهدید امنیت ملی در زندان‌ها نگاه داشتند. از میان گروه‌هایی که هدف این سرکوب گسترده قرار گرفتند می‌توان از مخالفان سیاسی مسالمت‌آمیز، روزنامه نگاران، فعالان رسانه‌های اجتماعی، دانشجویان، فیلمسازان، موسیقی‌دانان و نویسندگان و مدافعان حقوق بشر از جمله وکلا، فعالان حقوق زنان، فعالان حقوق اقلیت‌ها، فعالان حقوق کارگران، فعالان محیط زیست، کنشگران علیه اعدام و افرادی که در پی یافتن حقیقت، عدالت و اقدامات جبرانی در ارتباط با اعدام‌ها و ناپدید کردن‌های قهری گسترده‌ی دهه شصت هستند، نام برد.

استفاده بیش از حد از نیروی قهری

در سالی که گذشت ده‌ها هزار مرد و زن در اعتراض به فقر، فساد، سرکوب و استبداد سیاسی به خیابان آمدند.

در ماه‌های ژانویه (دی ۱۳۹۶) و جولای/آگوست (مرداد ۱۳۹۷) ایران شاهد تظاهرات گسترده در نقاط مختلف کشور بود. نیروهای امنیتی تظاهرات را به طرز خشونت‌آمیزی متفرق کردند و با ضرب و جرح معترضان غیرمسلح و استفاده از سلاح گرم، گاز اشک‌آور و ماشین‌های آب‌پاش موجب کشته و زخمی شدن گروهی از تظاهرکنندگان شدند.

در ماه ژانویه (دی ۱۳۹۶) حدود ۵۰۰۰ نفر بازداشت شدند. سخنگوی قوه قضائیه کشته شدن ۲۵ تن از تظاهرکنندگان را تایید کرد اما ادعا نمود که این موارد «بر اثر اصابت تیر از سوی نیروهای امنیتی نبوده است.» در جریان اعتراضات جولای/آگوست (مرداد ۱۳۹۷)، بیش از ۱۰۰ تن از تظاهرکنندگان بازداشت و حداقل یک نفر کشته شد. هیچ مأمور دولتی پاسخگو نشده است.

در ماه ژوئن (تیر ۱۳۹۷)، نیروهای امنیتی استان خوزستان در پاسخ به معترضانی که در اهواز و سایر شهرهای این استان برای اعتراض به کمبود آب و کیفیت پایین آن به خیابان آمده بودند بدون این که ضرورتی وجود داشته باشد از گاز اشک‌آور استفاده کردند. وزیر کشور گزارش‌های مربوط به کشته شدن یک نفر در جریان این اعتراضات را تکذیب کرد.

بازداشت و حبس‌های خودسرانه

در سالی که گذشت مقام‌های ایرانی هزاران نفر را خودسرانه دستگیر و بازداشت کردند. اغلب دستگیرشدگان از امکان انتخاب و دسترسی به وکیل مستقل محروم شدند. صدها تن از آن‌ها با محاکمات غیرمنصفانه، احکام حبس طولانی مدت، شکنجه و سایر رفتارهای بی‌رحمانه مواجه گشتند.

ده‌ها تن از فعالان محیط زیست بازداشت شدند. چهار نفر از این فعالان به "افساد فی الارض" متهم شدند، اتهامی که مجازات اعدام را در پی دارد.

صدها نفر نیز به دلیل شرکت در مهمانی‌های خصوصی مختلط بازداشت و برخی از آن‌ها به مجازات شلاق محکوم شدند.

در ماه تیر، اعترافات اجباری مائده هژبری دختر ۱۷ ساله‌ای که به دلیل انتشار کلیپ‌هایی از رقص خود در اینستاگرام برای مدتی کوتاه بازداشت شده بود، از صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران پخش شد.

در طول سال، مدافعان و وکلای حقوق بشر همچنان به دلیل فعالیت‌های مسالمت‌آمیزشان با بازداشت‌های خودسرانه و محاکمه‌های انتقام‌جویانه مواجه شدند. نسرین ستوده وکیل برجسته حقوق بشر و همسر وی رضا خندان به دلیل حمایت‌شان از زنانی که بر علیه حجاب اجباری به اعتراض برخاسته بودند، بازداشت شدند. امیر سالار داوودی، آرش کیخسروی، قاسم شعله سعدی، فرخ فروزان، محمد نجفی، مصطفی دانشجو، مصطفی ترک همدانی، پیام درفشان و زینب طاهری از وکلای دیگری هستند که بازداشت و یا محاکمه شدند.

مقامات دست‌کم ۱۱۲ نفر از زنان مدافع حقوق بشر را مورد بازداشت قرار دادند، محاکمه کردند و یا همچنان در زندان نگاه داشتند.

در ماه ژوئن (خرداد ۱۳۹۷)، رئیس قوه قضائیه تبصره ماده ۴۸ آئین دادرسی کیفری را به مرحله اجرا در آورد. بر مبنای تبصره مذکور، افرادی که متهم به برخی جرائم، از جمله جرائم مرتبط با امنیت ملی، هستند در مرحله تحقیقات حق انتخاب وکیل خود را ندارند و مجبور به انتخاب یکی از وکلای مورد تایید ریاست قوه قضائیه هستند.

سرکوب رسانه‌ها

سانسور رسانه‌ها و ایجاد اختلال در امواج شبکه‌های تلویزیونی ماهواره‌ای خارجی هم چنان ادامه داشت.

تعدادی از روزنامه نگاران و فعالان رسانه‌های آنلاین به طرز خودسرانه دستگیر و بازداشت شدند؛ تعدادی نیز محاکمه و با احکام حبس و شلاق مواجه شدند. انجمن صنفی روزنامه‌نگاران همچنان در تعلیق ماند.

مدیران برخی از کانال‌های تلگرامی که از محبوبیت بالایی در ایران برخوردار هستند با مجازات‌های سنگین حبس روبرو شدند. در ماه آپریل (اردیبهشت ۱۳۹۷) تلگرام فیلتر شد با این حال میلیون‌ها ایرانی با استفاده از نرم افزارهای فیلترشکن هم چنان به استفاده از تلگرام ادامه دادند.

فیسبوک، توئیتر و یوتیوب همچنان فیلتر ماندند.

ادامه بازداشت خانگی سران معترض به انتخابات سال ۱۳۸۸

در ماه آگوست (مرداد ۱۳۹۷) رهبر ایران با درخواست رئیس جمهور کشور برای آزادی سران معترض به انتخابات سال ۱۳۸۸، مهدی کروبی، میرحسین موسوی و همسر وی زهرا رهنورد، از حصر خانگی مخالفت کرد. آن‌ها از سال ۱۳۸۹ بدون تفهیم اتهام و محاکمه تحت بازداشت خانگی به سر می‌برند.

شکنجه و سایر رفتارهای بی‌رحمانه

اعمال شکنجه و سایر رفتارهای بی‌رحمانه، از جمله حبس‌های انفرادی طولانی مدت به ویژه در دوران بازجویی، به صورت سیستماتیک ادامه یافت. مقامات از انجام تحقیقات در مورد شکایات مربوط به شکنجه و حذف اعترافات گرفته شده تحت شکنجه به عنوان یکی از ادله اثبات جرم، سر باز زدند.

در جریان اعتراضات دی ماه سال ۹۶، حداقل ۹ نفر به نحوی مشکوک حین بازداشت درگذشتند. مقامات علت مرگ آنان را خودکشی اعلام کردند، ادعایی که از سوی خانواده درگذشتگان رد شد. محمد نجفی، وکیل دادگستری پس از گزارش آثار شکنجه بر بدن برخی از قربانیان دستگیر و متعاقباً بر اساس اتهامات امنیتی مختلف از جمله «اخلال در نظم عمومی» به ۱۴ سال حبس و ۷۴ ضربه شلاق محکوم شد.

در ماه فوریه (بهمن ۱۳۹۶)، کاووس سید امامی، استاد دانشگاه و فعال محیط زیست ایرانی-کانادایی، دو هفته پس از آن که به طرز خودسرانه بازداشت شده بود، در زندان اوین درگذشت. مقامات ادعا کردند وی خودکشی کرده است و تحویل پیکر او به خانواده‌اش را مشروط به موافقت با خاکسپاری فوری و عدم انجام کالبدشکافی کردند.

مقامات زندانیانی که به دلایل سیاسی در زندان به سر می‌برند را به قصد مجازات از دسترسی به مراقبت‌های پزشکی مناسب محروم کردند، محرومیتی که در مواردی به سر حد شکنجه می‌رسید. آرش صادقی، یکی از مدافعان حقوق

بشر، در زندان به سرطان مبتلا شد. مقامات با محروم کردن عمدی وی از مراقبت‌های پزشکی تخصصی اقدام به شکنجه وی کردند.

زندانیان مجبور به تحمل شرایط بیرحمانه و غیرانسانی زندان‌ها، از قبیل ازدحام در سلول‌ها، غذای نامناسب، کمبود تخت‌خواب، تهویه بد و شیوع حشرات بودند.

مجازات‌های بیرحمانه، غیر انسانی و تزدیلی

در این سال مقامات قضایی به صدور و اجرای مجازات‌های بیرحمانه و غیرانسانی که از نظر قوانین بین‌المللی شکنجه محسوب می‌شوند، ادامه دادند. این مجازات‌ها گاه‌ها در ملاء عام به اجرا گذاشته شد.

تعداد کثیری به جرم دزدی، تهاجم فیزیکی و حتی به خاطر اعمالی همچون شرکت در اعتراضات مسالمت‌آمیز و گردهمایی‌های فرهنگی، داشتن روابط خارج از ازدواج و شرکت در مهمانی‌های مختلط که هیچ کدام بر مبنای قوانین بین‌المللی حقوق بشر نباید به عنوان جرم تلقی شود، به مجازات شلاق محکوم شدند.

در ماه آپریل (اردیبهشت ۱۳۹۷)، سه فعال حقوق اقلیت‌های اتنیکی که متعلق به اقلیت ترک آذربایجانی در ایران بودند، به دلیل شرکت در یک گردهمایی صلح‌آمیز فرهنگی به «اخلال در نظم عمومی» متهم و به چهار ماه حبس و تحمل ۴۰ ضربه شلاق محکوم شدند.

در ماه جولای (تیر ۱۳۹۷)، مردی که با نام م.م معرفی شد در استان خراسان رضوی به درخت بسته شد و ۸۰ ضربه شلاق خورد. این فرد یک دهه قبل به خاطر مصرف مشروبات الکلی در زمانی که ۱۴ یا ۱۵ سال سن داشته محکوم شده بود.

دیوان عالی کشور به تایید احکام قطع عضو ادامه داد. در ماه ژانویه (دی ۱۳۹۶) در شهر مشهد، مسئولان حکم به قطع دست مردی موسوم به الف. خ را دادند که گفته می‌شد اقدام به دزدی احشام و اشیای قیمتی کرده است.

مقامات به صدور حکم قصاص چشم و استفاده از مجازات کور کردن ادامه دادند.

آزادی مذهب و عقیده

در سالی که گذشت، آزادی مذهب و عقیده به صورت سیستماتیک، هم در بعد حقوقی و هم در عمل نقض گردید. مقامات ایران همچنان معتقدان دیگر ادیان و خداناباوران را مجبور کردند مطابق با مقررات و اصول مذهبی برگرفته از تفاسیر سختگیرانه از مذهب تشیع رفتار کنند. نقض همه جانبه حق تغییر یا انصراف از باورهای مذهبی ادامه یافت. کسانی که به خودناباوری معتقد هستند همچنان در معرض این خطر بودند که در صورت ابراز عقاید و باورهای خود مورد دستگیری و بازداشت خودسرانه، شکنجه و سایر رفتارهای بی‌رحمانه و حتی مجازات اعدام به اتهام "ارتداد" قرار بگیرند.

دراویش گنابادی، به خصوص از ماه فوریه (بهمن ۱۳۹۶) که تظاهرات مسالمت‌آمیز آنان با خشونت در هم شکسته شد در معرض سرکوب وحشیانه‌ای قرار گرفتند. صدها تن از دراویش بازداشت شدند و بیش از ۲۰۰ تن، طی محاکماتی غیرمنصفانه به چهار ماه تا ۲۶ سال حبس، تحمل شلاق، تبعید در داخل کشور، ممنوعیت خروج از کشور و ممنوعیت عضویت در گروه‌های اجتماعی و سیاسی محکوم شدند. در ماه فوریه (بهمن ۱۳۹۶)، رهبر معنوی ۹۲ ساله دراویش گنابادی، نورعلی تابنده، تحت بازداشت خانگی قرار گرفت.

مسیحیان، از جمله نوکیشان، کماکان مورد آزار و اذیت و دستگیری‌ها و بازداشت‌های خودسرانه قرار گرفتند و با مجازات‌های طولانی مدت زندان روبرو شدند. ویکتور بت تمرز و شمیرام عیسوی از اقلیت آسوری و نوکیشان مسیحی، امین افشارناردی و هادی عسگری، تنها به خاطر عمل به اعتقادات خود به پنج تا ۱۵ سال زندان محکوم شدند.

حمله‌های گسترده و سیستماتیک علیه اقلیت بهایی، از جمله دستگیری‌ها و بازداشت‌های خودسرانه، حبس، اجبار به بستن کسب و کار، ضبط اموال، ممنوعیت استخدام در بخش دولتی و عدم دسترسی به آموزش عالی، همچنان ادامه یافت. قبرستان‌های بهاییان کماکان مورد تخریب و بی‌احترامی قرار گرفت.

اقلیت‌های مذهبی دیگر که در قانون اساسی به رسمیت شناخته نشده‌اند از قبیل یارسان (اهل حق) نیز مورد آزار و اذیت قرار گرفتند و با تبعیض سیستماتیک، از جمله در زمینه آموزش و استخدام، روبرو شدند.

مسلمانان سنی نیز کماکان از تبعیض علیه خود، از جمله محرومیت از کسب سمت‌های سیاسی، خبر دادند.

تبعیض علیه زنان و دختران

در سالی که گذشت زنان هنوز با تبعیض‌های ریشه‌دار در قوانین خانواده و جزاء، از جمله در زمینه حق طلاق، اشتغال، ارث و دستیابی به سمت‌های سیاسی مواجه بودند. قوانین مدنی ایران همچنان زنانی که با مردان غیرایرانی ازدواج کرده بودند را از حق انتقال تابعیت ایرانی به فرزندان‌شان محروم کردند. محدودیت دسترسی زنان به روش‌های مدرن و مقرون به صرفه‌ی جلوگیری از بارداری از بارداری ادامه یافت.

لایحه تامین امنیت زنان در برابر خشونت همچون سال‌های قبل بلا تکلیف باقی ماند. مقامات همچنان از جرم‌انگاری خشونت‌های جنسیتی، از جمله خشونت خانگی و تجاوز در بستر زناشویی، سر باز زدند. اعمال خشونت‌آمیز علیه زنان و دختران، از جمله خشونت‌های خانگی و ازدواج‌های اجباری و زودهنگام، به طور گسترده رواج داشت.

بر مبنای منابع رسمی، در بازه زمانی میان ۱ فروردین تا ۳۱ شهریور ماه ۱۳۹۷ دستکم ۳۶۶ دختر زیر ۱۵ سال و ۲۹ دختر زیر ۱۰ سال در ایران ازدواج کردند. بحث در مورد اصلاح بند ۱۰۴۱ قانون مدنی در خصوص حداقل سن ازدواج در مجلس ادامه یافت. طرح مذکور در ماه دسامبر (دی ۱۳۹۷) توسط کمیسیون حقوقی و قضایی مجلس رد شد. با این وجود این طرح همچنان در مجلس در دست بررسی است. در صورت تصویب این طرح، حداقل سن ازدواج دختران از ۱۳ سال به ۱۶ سال افزایش می‌یابد، هر چند ازدواج دختران ۱۳ تا ۱۶ ساله همچنان در صورت تشخیص دادگاه به شرط داشتن قابلیت صحت جسمی برای تزویج با نظر پزشکی قانونی مجاز می‌باشد.

لایحه‌ای که به گروهی از زنان مجوز خروج از کشور بدون اجازه شوهر را می‌دهد همچنان در دست بررسی ماند.

ده‌ها زن که با برداشتن روسری‌هایشان در انظار عمومی دست به اعتراض مسالمت‌آمیز علیه قانون خشونت‌آمیز، تبعیض‌آمیز و تحقیرآمیز حجاب اجباری زده بودند مورد حملات خشونت‌بار فیزیکی قرار گرفته و بازداشت شدند. همزمان میلیون‌ها زن به خاطر تن ندادن به مقررات سخت‌گیرانه پوشش اسلامی از سوی نیروهای گشت ارشاد مورد آزار و اذیت و انواع خشونت‌ها و تبعیض‌ها قرار گرفتند.

از آواز خواندن و در مواردی حتی نواختن ساز توسط زنان در انظار عمومی جلوگیری شد. در ماه ژانویه (بهمن ۱۳۹۶)، خواننده پرتعداد، بنیامین بهادری، به دلیل ممانعت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از همراهی اعضای زن گروهش بر روی صحنه، حاضر به اجرای برنامه در کرمان نشد.

مقامات هنوز از ورود زنان به استادیوم‌های فوتبال ممانعت کردند. در ماه مارس (اسفند ۱۳۹۶)، ۳۵ زن که تلاش کرده بودند به تماشای یک مسابقه‌ی محلی فوتبال بروند برای مدت کوتاهی بازداشت شدند.

تبعیض علیه اقلیت‌های اتنیکی

اقلیت‌های اتنیکی در ایران از جمله عرب‌های اهوازی، ترک‌های آذربایجان، بلوچ‌ها، کردها و ترکمن‌ها کماکان با تبعیض‌های ریشه‌دار از جمله در زمینه دسترسی به آموزش، استخدام و مسکن مناسب روبرو بودند. نادیده گرفتن نیازهای اقتصادی مناطقی که جمعیت بزرگی از اقلیت‌های اتنیکی را در خود جا داده‌اند موجب تشدید فقر و به حاشیه رانده شدن هرچه بیشتر جمعیت‌های مذکور شد.

مرزبانان ایران با شلیک غیرقانونی گلوله ده‌ها تن از کولبران کردی که در حال حمل کالا میان ایران و کردستان عراق بودند را کشتند و از مجازات مصون ماندند.

در همین حال، افرادی که از میان اقلیت‌ها علیه تضييع حقوق خود زبان به اعتراض گشودند با دستگیری‌های خودسرانه، شکنجه و سایر رفتارهای بی‌رحمانه، محاکمات غیر منصفانه و زندان روبرو شدند.

صدها ترک آذربایجان، از جمله فعالان حقوق اقلیت‌ها، به دلیل شرکت در گردهمایی‌های فرهنگی به طرز خشونت‌آمیزی بازداشت شدند.

مقام‌های ایرانی به آزار و اذیت و تبعیض علیه عرب‌های اهوازی ادامه دادند. در ماه آپریل (فروردین ۱۳۹۷)، صدها تن از عرب‌های اهوازی در پی اعتراض به نمایش یک برنامه مخصوص کودکان در صدا و سیما بازداشت شدند. در این برنامه عرب‌ها از نقشه‌ای که موقعیت جغرافیایی اقلیت‌های اتنیکی ایران را نشان می‌داد حذف شده بودند. در ماه اکتبر (مهر ۱۳۹۷)، در پی حمله‌ای مرگبار به یک رژه نظامی در اهواز که طی آن ۲۴ نفر، از جمله کسانی که به تماشای رژه آمده بودند، کشته شدند، حکومت دست به یک حرکت سرکوبگرانه وسیع علیه عرب‌های خوزستان زد. طبق گزارش‌های فعالان عرب اهوازی خارج از کشور، طی این سرکوب، بیش از ۷۰۰ تن، از جمله برخی از فعالان حقوق اقلیت‌ها، بازداشت و بدون هیچ‌گونه ارتباطی با جهان خارج زندانی و ۲۲ نفر به‌طور مخفیانه اعدام شدند. مقامات دادستانی اهواز اما اخبار مبنی بر اعدام ۲۲ نفر در رابطه با حمله‌ی اهواز را تکذیب کردند.

حقوق کارگران

در سالی که گذشت ممنوعیت تشکیل اتحادیه‌های صنفی مستقل همچنان ادامه یافت.

هزاران کارگر در اعتراض به دستمزدهای معوقه، شرایط کاری بد و مشکلات دیگر دست به تظاهرات مسالمت‌آمیز و اعتصاب زدند. مقامات صدها تن از آن‌ها را بازداشت و بسیاری را به حبس و شلاق محکوم کردند.

در ماه آگوست (مرداد ۱۳۹۷)، معلمی به نام محمد حبیبی به دلیل فعالیت‌های صنفی مسالمت‌آمیز خود به ۱۰ سال و نیم حبس، ۷۴ ضربه شلاق، دو سال ممنوعیت از فعالیت در احزاب، گروه‌ها و دسته‌های سیاسی و اجتماعی و همچنین دو سال ممنوعیت خروج از کشور محکوم شد.

در ماه سپتامبر (شهریور ۱۳۹۷)، شش معلم دیگر به دلیل شرکت در اعتراضات مسالمت‌آمیز برای درخواست افزایش حقوق به شلاق و زندان محکوم شدند. بیش از دوازده معلم دیگر در جریان اعتصابات سراسری اکتبر و نوامبر (مهر و آبان ۱۳۹۷) بازداشت شدند.

در ماه اکتبر (مهر ۱۳۹۷)، در پی اعتصاب رانندگان کامیون صدها نفر بازداشت و تهدید به مجازات اعدام شدند.

در ماه نوامبر (آبان ۱۳۹۷) ده‌ها کارگر اعتصابی شرکت نیشکر هفت تپه بازداشت شدند.

در ماه دسامبر (آذر ۱۳۹۷)، ده‌ها تن از کارگران فولاد اهواز در پی هفته‌ها اعتصاب، به طرز خشونت‌آمیزی دستگیر شدند.

مجازات اعدام

در سالی که گذشت دادگاه‌ها به صدور احکام اعدام در پی محاکمه‌های غیر منصفانه ادامه دادند و احکام اعدام گاه حتی در ملاء عام به اجرا گذاشته شد. با این وجود در پی اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر، تعداد اعدام‌های مرتبط با جرایم مواد مخدر کاهش یافت. هزاران تن در صف اعدام باقی ماندند.

چندین نفر که در زمان وقوع جرم کمتر از ۱۸ سال سن داشتند اعدام شدند و کودک-مجرمان بسیار دیگری در صف اعدام باقی ماندند.

قانون مجازات اسلامی همچنان سنگسار را به عنوان یکی از روش‌های مجازات اعدام به رسمیت شناخت.

برخی از رفتارهای جنسی هم‌جنس‌گرایانه رضایت‌مندانه که اساساً نباید به عنوان جرم تعریف شوند و جرایم مبهمی همچون "سب‌النبی"، "محاربه" و "افساد فی‌الارض" همچنان مشمول مجازات اعدام شدند.

مقامات عده‌ای را تحت عنوان "مفسد مالی" و یا "اخلالگر اقتصادی" دستگیر کردند. بسیاری از آن‌ها در دادگاه‌های تازه‌تاسیس ویژه برای رسیدگی به جرائم اقتصادی محاکمه و به اعدام، شلاق و زندان‌های طولی مدت محکوم شدند.

متهمان از حق داشتن وکیل انتخابی خود محروم شدند و حق فرجام خواهی علیه مجازات زندان را نداشتند و در موارد مجازات اعدام، به آنان تنها ۱۰ روز وقت برای تجدید نظرخواهی داده شد.

در ماه خرداد، محمد ثلاث، یکی از دراویش گنابادی، پس از یک محاکمه غیرمنصفانه به جرم قتل سه افسر پلیس در جریان اعتراضات فوریه (بهمن ۱۳۹۶)، اعدام گردید. تنها ادله ارائه شده علیه محمد ثلاث اعترافاتی بود که به گفته وی تحت شکنجه از او گرفته شده بود.

در ماه سپتامبر (شهریور ۱۳۹۷)، سه زندانی کرد به اسامی زانیار مرادی، لقمان مرادی و رامین حسین پناهی در زندان رجائی شهر کرج پس از یک محاکمه غیرمنصفانه اعدام شدند. هر سه نفر از حق دسترسی به وکیل انتخابی خود در دوران پس از دستگیری محروم شده و گفته بودند که برای دادن اعتراف شکنجه شده بودند.

**عفو بین الملل جنبشی جهانی در راه
حقوق بشر است.
بی عدالتی در حق یک فرد مساله همه
ماست.**

عفو بین الملل

info@amnesty.org

www.facebook.com/AmnestyGlobal

+44 (0)20 7413 5500

@Amnesty

وضعیت حقوق بشر در ایران

مروری بر سال میلادی ۲۰۱۸

این گزارش خلاصه‌ای از وضعیت حقوق بشر در ایران در سال میلادی ۲۰۱۸ ارائه می‌دهد.

در این سال، وضعیت حقوق بشر در ایران به شدت رو به وخامت رفت. ده‌ها هزار مرد و زن در اعتراض به فقر، فساد، سرکوب و استبداد سیاسی به خیابان آمدند. در مقابل، مقامات حق افراد برای برخورداری از آزادی بیان، تشکل و تجمعات مسالمت‌آمیز را بیش از پیش زیر پا گذاشتند و تعداد کثیری از منتقدان و دگراندیشان را به زندان انداختند. محاکمات به صورت نظام‌یافته غیرمنصفانه بودند. شکنجه و سایر رفتارهای بی‌رحمانه به طور گسترده اعمال شد و عاملان و آمران از مجازات مصون ماندند. شلاق، قطع عضو و سایر مجازات‌های بیرحمانه، غیرانسانی و تزدیلی نیز به اجرا گذاشته شد.

در طول سال، مقامات کماکان مرتکب تبعیض و خشونت گسترده بر پایه جنسیت، نظرات سیاسی، اعتقادات مذهبی، قومیت، گرایش جنسی، هویت جنسیتی و معلولیت شدند. آزادی مذهب و عقیده به صورت سیستماتیک، هم در بعد حقوقی و هم در عمل نقض گردید.

دادگاه‌ها به صدور احکام اعدام در پی محاکمه‌های غیر منصفانه ادامه دادند. تعداد بالایی اعدام شدند و هزاران تن در صف اعدام باقی ماندند. برخی از اعدام‌ها در ملاء عام اجرا شد. در میان اعدام شدگان افرادی بودند که در زمان وقوع جرم، سن آنان کمتر از ۱۸ سال بوده است.

